

freelancer

Projekti viide: 2023-1-EE01-KA220-VET-000158204

Ettevõtlusväljakutsete kaardistamine ja ülevaade alustavatele vabakutselistele

Kokkuvõte

Sisukord

Peamiste järelduste kokkuvõte vajaduste hindamisest	2
Euroopa Liidu raporti ülevaade.....	3
Itaalia ülevaade.....	4
Eesti ülevaade.....	5
Horvaatia ülevaade.....	6
Hispaania ülevaade.....	8
Kokkuvõte	9

Peamiste järelduste kokkuvõte vajaduste hindamisest

FREELANCER-I projekt on osa tööpaketist 2 – „Vabakutselise töö dünaamika kaardistamine ja analüüs üle Euroopa“ – ning pakub põhjalikku ülevaadet vabakutselise töö maastikust Euroopa Liidus. Selle algatuse eesmärk on selgitada välja vabakutselist tööd iseloomustavad suundumused, väljakutsed ja võimalused kiiresti muutuvast töömaailmas.

Ulatuslike uuringute tulemusena on projektis valminud mitmed riigipõhised raportid, mis hõlmavad võtmeriike, sealhulgas Itaaliat, Eestit, Horvaatiat ja Hispaaniat, koos Euroopa Liidu üldise ülevaatega. Koos toovad need raportid esile vabakutselise töö praeguse olukorra, rõhutades selle kasvavat tähtsust Euroopa majanduses ning eripäraseid tingimusi, millega vabakutselised eri riikides silmitsi seisavad.

Raportitest saadud teadmised annavad vabakutselistele, poliitikakujundajatele, haridusvaldkonna esindajatele ja valdkonna sidusrühmadele vajaliku teabe, et orienteeruda muutuvast juhutöömajanduses. Lahendades selliseid väljakutseid nagu oskuste puudujäägid, regulatiivsed takistused ja sissetulekute ebastabiilsus, saavad sidusrühmad kujundada keskkonna, mis toetab vabakutselisi, suurendades nende vastupidavust ja konkurentsivõimet.

Käesolev kokkuvõte koondab riikide tasandi analüüside ja põhjaliku Euroopa Liidu raporti peamised järeldused. Kokkuvõtte annab ülevaate olulisematest andmetest, mis toovad esile vabakutseliste töö ainulaadsed omadused eri kontekstides, ning praktilised soovitused jätkusuutliku kasvu ja arengu edendamiseks kogu Euroopas.

Raportites on põhjalikult käsitletud nii kvantitatiivseid kui kvalitatiivseid aspekte, sealhulgas füüsilisest isikust ettevõtluse trende, COVID-19 pandeemia sotsiaal-majanduslikke mõjusid ja uusi oskuste nõudeid. Iga raport lõpeb võtmetähtsusega järeldustega ja soovitustega, et tugevdada vabakutselisi, tagades selle olulise sektori kohanemisvõime ja edu digiajastul.

Euroopa Liidu raporti ülevaade

Tänapäeva kiirelt muutuval tööturul on vabakutseline töö kujunenud oluliseks jõuks Euroopa majanduses. Käesolev analüüs uurib vabakutselise töö mitmekesisist olemust, tuues esile selle määratluse, rolli, suundumused, väljakutsed ja võimalused digiajastul.

Vabakutseline töö hõlmab laia valikut spetsialiste – füüsilisest isikust ettevõtjaid, sõltumatuid alltöövõtjaid ja ettevõtjaid –, kes tegutsevad iseseisvalt, pakkudes oma teenuseid nii kaugelt kui ka kohapeal. Kuigi Euroopa kontekstis puudub vabakutselise ühtne määratlus, valitseb üldine arusaam, et vabakutselisi iseloomustab iseseisvus ja paindlikkus oma töökorralduses. Kontseptsioon muutus populaarseks 1980. aastatel, kui ettevõtted otsisid kuluefektiivseid lahendusi teenuste sisseostmiseks tehnoloogiliste ja majanduslike muutuste taustal.

Eurostati viimastel andmetel on praegu Euroopa tööjõu hulgas üle 25 miljoni vabakutselise ja see arv kasvab koos töö digitaliseerimisega. See suundumus peegeldab mitte ainult töö olemuse muutumist, vaid rõhutab ka füüsilisest isikust ettevõtluse kasvavat tähtsust majanduse olulise osana.

Vabakutselised mängivad olulist rolli, pakkudes kvaliteetseid teenuseid erinevates sektorites ja võimaldades ettevõtetel kasutada spetsialiseeritud oskusi. Samal ajal saavad vabakutselised nautida märkimisväärset vabadust oma tööelus. Siiski kaasneb selle suundumusega ka ainulaadseid väljakutseid, nagu sissetulekute ebastabiilsus, hüvede puudumine ja keeruline regulatiivne keskkond.

Käesolev raport pakub põhjalikku ülevaadet Euroopa vabakutselise töö keskkonnast, analüüsides nii staatilisi kui ka dünaamilisi andmeid, et tuvastada sektori praegused suundumused ja tulevikusuunad. Lisaks käsitletakse Euroopa poliitikaraamistikku, mis mõjutab vabakutselisi, ning antakse ülevaade koolitusvõimalustest, mis on suunatud nende oskuste ja konkurentsivõime suurendamisele.

Raportis tuuakse esile ka vabakutselise töö mudeli tugevused ja nõrkused, uurides võimalikke struktuurilisi või süsteemseid puudujääke, mida tuleb lahendada, et toetada paremini vabakutseliste kasvavat tööjõudu.

Kuna vabakutseline töö kujundab jätkuvalt Euroopa tööturgu, on selle dünaamika mõistmine ülioluline nii poliitikakujundajatele, ettevõtetele kui ka vabakutselistele endile. Luues keskkonna, mis toetab iseseisvaid spetsialiste, saab Euroopa Liit avada dünaamilise vabakutselise tööjõuturu täieliku potentsiaali, edendades innovatsiooni ja majanduskasvu kogu kontinendil.

Itaalia ülevaade

Itaalia vabakutselise töö ja füüsilisest isikust ettevõtluse dünaamilises maastikus toob Itaalia riigi ülevaade esile ettevõtlikkuse vastupidavuse ja kohanemisvõime olemuse. Kiiresti muutavas ärikeskkonnas on füüsilisest isikust ettevõtjaks hakkamine muutunud oluliseks, et säilitada konkurentsivõime ja reageerida turu nõudmistele.

Raportis rõhutatakse vabakutselise töö kasvavat tähtsust Itaalias, eriti pandeemiajärgses olukorras. See süüvib Itaalia füüsilisest isikust ettevõtluse ökosüsteemi, analüüsides uute ettevõtjate trende erinevates piirkondades ja ajaperioodidel. COVID-19 pandeemia on olnud käivitajaks, sundides paljusid oma karjääri suunama ja vabakutselist tööd elujõulise töövõimalusena omaks võtma.

Ettevõtluse vastupidavuse suurendamiseks on sihipärased sekkumised üliolulised. Raport rõhutab tähtsust valitsusalgatustel, nagu Jobs Act, tööhõivekeskused ja koolitusprogrammid, mis on suunatud vabakutseliste oskuste ja võimekuse tugevdamisele.

Eduka füüsilisest isikust ettevõtluse saavutamisel seisavad Itaalia vabakutselised silmitsi piiratud oskustega, mis takistavad nende edasiminekut. Sellised tegurid nagu piiratud ärijuhtimisoskused, ebapiisav digivõimekus ja puudulik tugitaristu on paljude Itaalia vabakutseliste ettevõtlusteekonda pärssinud. Koolitusprogrammide peamised valdkonnad hõlmavad ärijuhtimist, strateegilist turundust, müügitehnikaid, personalijuhtimist ja ettevõtlusmeelsuse arendamist.

Analüüs toob esile ka vabakutseliste väljakutsed, sealhulgas püsivad soolised lõhed, piirkondlikud erinevused Põhja- ja Lõuna-Itaalia vahel ning vajaduse parema töö ja eraelu tasakaalu järele. Raport näitab märkimisväärset soolist lõhet füüsilisest isikust ettevõtluses, kus mehed moodustavad järjepidevalt üle 60% uutest ettevõtjatest.

Väljakutsetega tegelemine eeldab strateegilist planeerimist, tööõigusaktide mõistmist ja investeringuid koolitustesse. Ettevõtluse vastupidavuse edendamiseks ja Itaalia vabakutseliste potentsiaali avamiseks muutuv tööturul on hädavajalik toetav taustsüsteem, mis hõlmab valitsuse poliitikaid, tööhõivekeskusi ja sihitud koolitusprogramme.

Eesti ülevaade

See riiklik analüüsiraport uurib vabakutselise tööd Eestis. Uuringu eesmärk on tuvastada suundumused, väljakutsed ja võimalused vabakutselise ökosüsteemi arendamiseks ning füüsilisest isikust ettevõtlaste toetamiseks.

Arvestades, et 3% Eesti tööjõust harrastab ettevõtlust peamise sissetulekuallikana, kusjuures mehi on selles kategoorias kaks korda rohkem kui naisi, on vabakutseliste mõistmine ja toetamine väga oluline. COVID-19 pandeemia ja jätkuv digitaalne transformatsioon on kiirendanud üleminekut paindlikele töövormidele, mõjutades nii vabakutselisi kui ka platvormimajandust.

Raport, kasutades kvantitatiivseid ja kvalitatiivseid näitajaid, toob esile olulised teadmised vabakutselise töö leviku, oskuste puudujääkide ja koolitusvajaduste kohta, mis on olulised vabakutselise sektori tugevdamiseks Eestis. Samuti uuritakse olemasolevaid võimalusi, tööriistu ja esilekerkivaid trende, keskendudes Eesti unikaalsele kontekstile.

Tee eduka vabakutselise ökosüsteemi suunas ei ole takistusteta. Sellised väljakutsed nagu sissetulekute ebastabiilsus, juurdepääsu puudumine tervise- ja sotsiaalhüvedele, makskorralduse keerukus, töö- ja eraelu tasakaalu probleemid ning raskused pideva töö tagamisel on peamised takistustena, millega tuleb tõhusalt tegeleda.

Tulemused rõhutavad, et vabakutseline töö on oluline tee ettevõtluseni ja mängib suurt rolli sissetulekute ebavõrdsuse vähendamisel eriti naiste puhul. Selle saavutamiseks julgustatakse vabakutselisi investeerima oskuste arendamisse ja võrgustike loomisesse ning arendama kohanemisvõimelist kultuuri vastavalt turu nõudmistele. Veelgi enam, see rõhutab vajadust mitmekülgsete kohandatud toetusprogrammide järele ja jätkuvate jõupingutuste järele Eesti vabakutseliste mõjuvõimu suurendamiseks, tagades nende konkurentsivõime ja jätkusuutliku kasvu tulevikus.

Horvaatia ülevaade

Horvaatia vabakutselise töö ja füüsilisest isikust ettevõtluse sektor on läbimas märkimisväärsed muutust, pakkudes nii uusi võimalusi kui ka olulisi väljakutseid neile, kes otsivad oma tööelus suuremat iseseisvust. COVID-19 pandeemia on seda muutust kiirendanud, rõhutades vabakutselise töö kasvavat rolli Horvaatia majanduses.

Alates 2019. aastast on füüsilisest isikust ettevõtlusega tegelejate arv Horvaatias kasvanud 12,8%, tõustes 187 000-lt 211 000-ni 2022. aastal. Sektor on siiski tugevalt meestekeskne, kuna ligi 70% ettevõtjatest on mehed. Vabakutseline töö kogub populaarsust, kuigi täpsed statistilised andmed on piiratud. Hinnanguliselt töötab 2023. aasta septembri seisuga Horvaatias umbes 17 825 inimest vabakutselisena, kellest 36% on naised.

Vabakutseliste sissetulekute erinevused on märkimisväärsed. Keskmine tunnitasu on ligikaudu 19,50 eurot, kuid teenistused varieeruvad oluliselt sõltuvalt valdkonnast. IT- ja turundussektori vabakutselised võivad teenida kuni 60 eurot tunnis, samas kui meediavaldkonnas tegutsevad vabakutselised seisavad tihti silmitsi majanduslike raskustega. Tegelikult teenib 65% meediavabakutselistest vähem kui 1 000 eurot kuus, mis jääb alla riigi keskmisele palgale. See finantsiline ebastabiilsus süveneb piiratud krediitvõimaluste ja oluliste tööhüvede puudumise tõttu, jättes paljud vabakutselised ilma finantsilise turvavõrguta ja pikaajalise planeerimise võimalusteta.

Raportis juhitakse tähelepanu ka vabakutseliste turu oskuste puudujääkidele, eriti loomingulistes valdkondades nagu kirjutamine, disain ja programmeerimine. Kuigi nende oskuste järele on suur nõudlus, napib avalikult rahastatud koolitusprogramme, mis oleksid spetsiaalselt vabakutselistele suunatud. Eraalgatusel on küll pakutud teatud koolitusi ja ressursse, kuid paljudele vabakutselistele, kes soovivad oma karjääri edendada, on juurdepääs siiski piiratud.

Nende probleemide lahendamiseks antakse raportis mitmeid soovitusi. Esiteks tuleks ellu viia poliitilisi reforme, et vabakutselised saaksid põhiõigused, nagu on traditsioonilistel töötajatel. Teiseks tuleks suuremat rõhku panna haridusalastele algatustele, et pakkuda vabakutselistele edukaks tegutsemiseks vajalikke oskusi. Lõpuks tuleks tugevdada tugistruktuure, näiteks kohalikke kaubanduskodasid ja kutseühendusi, et pakkuda vabakutselistele võrgustike loomise võimalusi, juhendamist ja propageerimist.

Kuigi vabakutseline töö Horvaatias loob võimalusi majanduskasvuks ja ametialaseks sõltumatuseks, on vaja teha süsteemseid parandusi.

Nende väljakutsetega tegelemine ei tooks kasu mitte ainult vabakutselistele, vaid tugevdaks ka Horvaatia majandust.

Hispaania ülevaade

Hispaania raport rõhutab vabakutselise ja füüsilisest isikust ettevõtjana tegutsemise tähtsust riigi majanduses, eriti digiajastu kontekstis. COVID-19 pandeemia on kiirendanud vabakutseliste arvu kasvu, rõhutades selle olulisust Hispaania tööturu kujundamisel.

Vabakutseliste mõõtmiseks võetakse raportis arvesse järgmisi näitajaid: ilma töötajateta füüsilisest isikust ettevõtjate arv, geograafiline jaotus, sooline ja vanuseline demograafia ning sektorid, milles vabakutselised tegutsevad.

Aruandes rõhutatakse täiskohaga töölt lahkumise suurenevat trendi, ulatudes 2022. aastal üle 70 000, mis on seotud vabakutseliste arvu kasvuga. See nihe on tingitud töötajatest, kes soovivad paremat palka, suuremat paindlikkust ja suuremat kontrolli oma töö üle.

Lisaks peetakse vabakutselise kasvu põhinäitajaks füüsilisest isikust ettevõtjate osakaalu konkreetsetes uute tehnoloogiate ja digitaalteenustega seotud sektorites. Need sektorid hõlmavad teabe- ja sidetegevust, finants- ja kindlustustegevust ning kutse-, teadus- ja tehnikategevust.

Aruande järeldest tuuakse esile erinevad väljakutsed, millega vabakutselised Hispaanias silmitsi seisavad, näiteks vajadus pideva oskuste uuendamise, finantsjuhtimise ja klientide hankimise järele. See määrab kindlaks peamised vabakutseliste toetamise valdkonnad, sealhulgas projektijuhtimise, ajajuhtimise, kliendisuhete, finantskirjaoskuse ja isikliku arengu koolitused.

Hispaania jõupingutused vabakutseliste ja ettevõtjate toetamiseks hõlmavad sotsiaalkindlustuse vähendamist, lisatasusid ja regionaalabi. Riigi lähenemine vabakutselisusele on osa laiemast strateegiast, mille eesmärk on kohaneda töö muutuva iseloomuga digiajastul, keskendudes oskuste arendamisele sellistes valdkondades nagu tehnoloogia, andmed, kommunikatsioon, turundus ja ärikonsultatsioonid.

Kokkuvõte

Üheskoos annavad need riikide ülevaated põhjaliku ettekujutuse vabakutselise töötamise hetkeseisust Euroopa Liidus, tuues esile selle kasvava rolli ja tähtsuse erinevates liikmesriikides, sealhulgas Itaalias, Eestis, Horvaatias ja Hispaanias. Nendest analüüsides saadud arusaamade ja sihipäraste strateegiate abil on sidusrühmadel võimalus vabakutselise maastiku keerukuses tõhusalt navigeerida.

Riikid raportid valgustavad ainulaadseid väljakutseid, millega vabakutselised silmitsi seisavad: sissetulekute ebastabiilsus, oskuste puudujäägid ja regulatiivsed takistused. Samuti tutvustatakse kasvu- ja kohanemisvõimalusi kiiresti muutuvast tööhõivekeskkonnas. Seda dünaamikat mõistes saavad poliitikakujundajad, koolitajad ja valdkonna juhid edendada ökosüsteemi, mis mitte ainult ei toeta vabakutselisi, vaid suurendab ka nende vastupidavust ja konkurentsivõimet.

Tänu konkreetsetele soovitustele saavad sidusrühmad rakendada tõhusaid strateegiaid, et lahendada tuvastatud puudujäägid, tagades vabakutselistele võimaluse areneda ja anda olulist panust majandusse. Kuna vabakutseline töö areneb ja kujundab jätkuvalt Euroopa tööturgu, on need teadmised üliolulised innovatsiooni edendamiseks ja jätkusuutliku majanduskasvu soodustamiseks kogu Euroopas.